

Pásztor Béla
(Budapest, 1908–1943, Ukrajna)

Madarászok

*A madárkákat tegnap mind megölték...
Halottas ház a lombok zöld éve.
A kék eget, a kis pacsirta földjét,
Vad puskaszó viszbangja tölti be.
Csúf madarászok dúlták erdeinket,
Kertünkre kezük hálót aggatott.
Jaj, megölték a rigót és a pintyet!
A seregély s a hófajd is halott!*

*Hiába vár az ágak karzatára
A reggel már bolondos stiglicet,
Ím, gyöngyvirágotok zokog utána
A pázsiton, amerre ellibeg.
Egyetlen, nagy, kifosztott fecskéfészek
A csűr, a rét s a füzes vízmosás.
Arany fürjlábon futnak a vetések,
Alattuk bűl az árva fürjtojás.*

*A nyár szeme, a víg ökörszemecske,
Hullt tölgylevelek pillájába vész.
Mint kinyílt kalit, oly üres a megye,
Holt csíztollacsokát fú a rekettys...
Jaj, csak az ég kék szárnya húz felettem.
Pibézve hull alá az alkonyat.
Elalszom... de álomban sem felejttem,
Kis énekesek, bús haláltokat.*

*S elátkozom a csúf madárölőket,
Mert vadgalamb-toll van kalapjukon!
S, mint zsarnokok, kik dalnokokat öltek,
Úgy kacagnak madárcsont-trónjukon.
Hát haljanak meg ők is, mint a cinke,
Mely sebzetten is csak dalolni tud,
A pokol zöld bálójában keringve,
Víg dal legyen vérgyöngyös sóhajuk!*

Tor

*Vigádnak fenn! Im máglya gyullad.
Dombhosszat bordók görgenek.
S a szöges dongák vad jajunkat
Csobogtatják a bor helyett.
Sóhajunk subog, mint a nyírfa-
Seprő a máglyafüst felett.
Csattog az olló s tövig nyirja
Borzolt hajunk, a rémület.*

*Hörgésünk felzúg, mint a tömjén,
Mi sírunk csak, míg áll a bál!
S mint pergés fenn a dobok bőrén,
Fut hátunkon a borzadály.
Mi rontjuk csak ez ünnepet meg!
Mint csontunk-nyújtó kúnkerék,
Recsegik túl e szörnyű percek
Ott fenn a dubaj tánczenét.*

*Jaj, nincsen éjjel, nincsen nappal,
Csak máglyafényű alkonyat,
Rém jár közöttünk kopó haddal,
Kutatva azt, ki nem mulat.
Várjuk hát őt kereplőnk-rázva,
Öltsünk kámzsát és maskarát.
Áruló könnyünk meg ne lássa
A ránk vicsgorgó porkoláb.*

*S te jer, búrtalan hegedűddel
Kún, csontvonóddal hegedülj!
Táncoltass árkon-bokron által
Míg inyünk, nyelvünk feketül!*

A *Méregkeverők* című kötetből
(Budapest, 1939)

1939

A *Bábuk és halottak* című kötetből
(Budapest, 1948)

Halak sírása

*A nádas parton elmerengve lestem,
Horgász botom zöld babokba bajtva.
S egy ezüst dévért vontam ki a vízből.
Szeme üres volt, tátogott az ajka.*

*Szeméből nem hullt könnycsepp a kezemre,
Hangtalan jajja szívemig nem ért el.
Ha sebzett őz lett volna s én vadásza,
Nem bírtam volna könnyes nagy szemével.*

*Így, halász-kezdem semmi le nem rontá
S mind-mind több ballal tellett zöld iszákomb.
S nem volt egy köztük, aki könnyet ejtve,
„Ó korty vizet adj!” vádlón rám kiáltson.*

*S csak most, hogy a kún vas-horga belém tép
S gonosz bálók közt rángok tehetetlen,
Csak most értem a néma jajveszékelést
S a testetlen könnyűt a halaszemekben.*

*S most érzem csak, hogy zokogván kiáltok:
„Ó enyhülést adj Isten, Isten, Isten!”
Mi lehet annak kegyelemre várni,
Kinek nincs jajja s még csak könnye sincsen.*

Gyertyagyujtáskor

*Az asztalon két megtört fényű gyertya
S az anyám szemében ezer gyertya ég...
Érzem már, hogy közeleg a vég.*

*Így megjártam én is a Golgotát
Fent vagyok... misztikus Koponyahegyen
Jaj, csak az Anyám velem legyen.*

*Nem félek, Anyám, ha itt vagy velem
Zúgjon bár lentről a fagyörvényű tenger
Az Anya előtt Isten is csak ember.*

*Mert akár Jézus, akár Lator a fiú
S keresztre viszik eszmék, vagy bűnös tragédiák
Egyforma Máriák vagytok Ti Anyák.*

*Könnyben úszik szemed... ne sűrj Anyám!
Mert, ha a két gyertya el is lobog
Benned még aznap feltámadok.*

Emlékezés

Nincs senkise, ki nálam többet látott...

*Jártam a házban, hol a vakok laknak
S láncolt ebek őrzik a messzeséget.
Egy dalt hallottam itt a csillagokról
S a nagy gyertyáról, mely tövig nem éghet.*

*Láttam fukart, ki nemcsak gyöngyöt gyűjtött,
A követ, bogyót is láncára fűzte,
De holta napján fázott mint az ordas
S aranyhalait dobálta a tűzbe.*

*Láttam lepkét, mely nem tudott repülni,
Mert gyökere volt s hűsevő virágot.
Láttam hárfát a süketek kezében
És bölcsők fölött véres hóhérbárdot.*

*Láttam a pestis-bűvészt, hableányt falt,
A bábszínház szemeit kiülta.
A kócjancsival nem birt, – betven farkát
Behúzta, mint vert eb csúful sunyítva.*

*Kockázás közben leptem meg a császárt,
Mint csigolyacsont zötyögött a kocka.
Turbános majom ült az aranyszéken
A harminc bölcsék könyvében lapozva.*

*A városkapun levágott fej csüggött.
Tél volt – szakállán megfagyott a vére.
Szeme kiégett, ajka már lebiggyedt,
De rá mosolygott minden jövevényre.*

*S már mindenén túl, így szóltam a holdhoz
Egy puszta helyről, mért lengsz, mily szemeknek,
Mint éjre lezárt céllövölde táncos
Golyója, mit kék vízszugár emelget?*

*Mert értelem, te útvégi világlás,
Hüvelyknyi fény a százöles setétben,
Kerestelek, – míg elkallódtam én is,
Mint rozsdás vaspénz holtak mély zsebében...*

Únt térkép vagy Föld

*Én közétek való ember voltam,
De egyszer lesújtott rám a kezetek
S nem tudom azóta érezni többé
Fájdalmatok és szenvedésetek.*

*Én is véreztem barcaitokban,
De ellenem fordult fegyveretek
És hangom, mint kiért hördült a pusztán:
Ti kardok átkozottak legyetek!*

*És hordtam tömjént Bálványotoknak,
S az égő áldozatul engem kívánt.
Azóta új törvényt hirdetek
Égő bokor és kőtábla gyanánt.*

*És kiszúrtátok az én szemeim,
A föld alá, tömlöcbe zártatok;
De mióta a láncotok hordom,
Azóta érzem, hogy szabad vagyok!*

*S hogy elvettetek tőlem mindent már
Nincsen bennem többé ürr és hiány
S hogy a világban minden elhagyott
Ujjongva látom, hogy nincsen magány.*

*Únt térkép vagy Föld pilótaszememnek
Szférák közt lengek, madárrá váltan.
Vérző hazák, dúlt városok fölött
A végtelen sűrűlő láthatárban.*

Fussatok, szálljatok...

*Mint rémült állatok felgyulladt erdő ág-bogain,
Bődülve fussatok, sziszegve szálljatok szavaim!*

*Mert én, ki odvatok voltam és vízgyöngyös fészketek,
Izzó szirt kénein, felforrt tél gőzein reszketek.*

*Sustorgó lombjaim emésztőn fölétek bajlanak –
Lángoló sövényként törjétek át lezárt ajkamat!*

*S tiporva magányom körétek záruló paraszát
Fussatok! kinyújtja füst-kezét fojtón a némaság.*

*Mint égő lombfoszlányt, lelkennek kiszakadt rostjait
Hurcolja szarvatok küzködve fel-fel az ajkamig.*

*S míg én, mint gyult erdő testemmel szítom a tüzeimet,
Fussatok mint a vad, szálljatok mint szörnyű üzenet!*

A versek a *Bábuk és halottak* című kötetben jelentek meg.
(Budapest, 1948)